

ŠKOLNÍ PLÁN ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

**Závěrečná práce
„Studium pro ředitele škol a školských zařízení“**

období od 12. října 2005 do 24. května 2006

Mgr. Olga Shaaban Zemčáková

Olomouc – duben 2006

Anotace

Tato práce s názvem „Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ byla zpracována jako závěrečná práce v rámci absolvování vzdělávacího programu „Studium pro ředitele škol a školských zařízení“ realizovaného NIDV, pracoviště Olomouc, v období od 12. října 2005 do 24. května 2006. Práce je zaměřena na problematiku environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a hlavně jeho plánování.

Mgr. Olga Shaaban Zemčáková

Obsah:	strana
1 Úvod	4
2 Základní pojmy	4
3 Právní souvislosti	6
4 Plánování EVVO	6
4.1 Druhy plánů EVVO	6
4.2 Obsah plánů EVVO	7
4.3 Realizace a vyhodnocení plnění plánu EVVO	8
5 Ukázka dlouhodobého plánu EVVO	8
5.1 SWOT analýza	8
5.2 Cíle plánu EVVO	9
5.3 Metody a formy práce EVVO	9
6 Ukázka ročního plánu EVVO	10
6.1 Všeobecné úkoly	10
6.2. Časový rozvrh pro školní rok	10
6.3 Integrace EVVO do výuky a učiva jednotlivých předmětů	12
6.4 Integrace EVVO do jednotlivých ročníků	14
6.5 Výchova ke zdraví	15
Seznam použité literatury	18

Přílohy:

Příloha č. 1: Další právní předpisy a dokumenty týkající se EVVO

Příloha č. 2: Seznam organizací zabývajících se EVVO, s kterými spolupracuje
naše škola

1 Úvod

Ve dnech od 12. října 2005 do 24. května 2006 jsem se účastnila „Studia pro ředitele škol a školských zařízení“. Pro svoji závěrečnou práci jsem si zvolila téma „Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ (modul D – Organizace školy a pedagogického procesu) a to ze dvou důvodů.

V první řadě jsem si vědoma, že úroveň environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty má přímý vliv na další budoucnost naší planety. Cítím, že je třeba si uvědomit důležitost EVVO a vysvětlovat žákům nezbytnost změny myšlení a chování ve vztahu k přírodě. Toto působení je třeba směřovat nejen k dětem, ale rozšířit jej i na rodiny žáků a ostatní veřejnost.

A za druhé – vím, že stávající plán, který naše škola má, vykazuje určité nedostatky a bude ku prospěchu věci, využiji-li získaných poznatků z přednášek Studia pro ředitele škol a školských zařízení k jeho vylepšení pro roky příští.

2. Základní pojmy

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen EVVO) je pojem, který postupně nahrazuje dříve používané termíny *ekologická výchova* nebo *osvěta, vzdělávání a výchova veřejnosti v oblasti životního prostředí*. Přesto se tyto ne zcela přesné termíny ještě stále objevují v některých legislativních právních předpisech týkajících se tohoto oboru. Proto pokládám za důležité si některé termíny objasnit či připomenout.

Ekologie

Věda o vztazích mezi organismy a jejich prostředím a mezi organismy navzájem. Ekologie se tedy v nejužším slova smyslu věnuje pouze interakcím směřujícím k živým organismům.

Ekologická výchova

Výchova, jejímž cílem je naučit se chápat vztahy v ekosystému (ekological education). Zabývá se otázkami jako např. co to je ekosystém, potravní pyramida, potravní řetězec, rozmanitost druhů, atp.

Environmentalistika

Věda o životním prostředí. K vědě čistě o přírodě přidává i složky umělé a sociální, které z ní činí vědu přírodní, společenskou a technickou.

Environmentální výchova

Výchova k péči o životní prostředí. Výchova, směřující k souladu člověka s životním prostředím (environmental education). Má své aspekty společenskovední, technické, ekonomické, atd.

Globální výchova

Cílem je vychovávat zdravé a vyspělé osobnosti vědomé si svojí odpovědnosti za svět. Výchova k pochopení provázanosti problémů týkajících se všech oblastí v nejširším měřítku, pochopení rozdílů mezi lokálním a globálním. Výchova o uvědomění si sebe sama jakožto součásti světa.

EVVO

Obsahuje veškeré vzdělávací, výchovné a osvětové úsilí, jehož cílem je zvyšovat spoluodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody a společnosti, rozvíjet citlivost, vstřícnost a tvořivost lidí při řešení problémů péče o přírodu i problémů lidské společnosti a utvářet takové hodnotové postoje, které podporují střídmost, nekonzumní způsob života, duchovní kvality, smysluplné využívání přírodních zdrojů atd.

Environmentální vzdělávání je proces, jenž nám předkládá systém vědomostí, dovedností, návyků a postojů, které odpovídají potřebám společnosti a umožňují optimální rozvoj lidské osobnosti. Jde o vzdělávání k trvale udržitelnému rozvoji.

Snahou environmentální osvěty je posouvat všeobecné mínění a lidské postoje ve prospěch udržitelného života. Osvěta zaměřená na nejširší vrstvy obyvatelstva či specifickou cílovou skupinu lidí by měla pozitivně ovlivňovat postoje lidí ve prospěch kvality života a zdravého životního prostředí pro současné i příští generace.

Trvale udržitelný rozvoj

Je to takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby současnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby. Jde o hledání harmonie mezi člověkem a přírodou a o hledání rovnováhy mezi uspokojováním lidských potřeb a odpovědnosti vůči ostatním lidem a budoucím generacím i přírodě jako celku.

Ochrana životního prostředí

Zahrnuje činnosti, jimiž se předchází, omezuje či odstraňuje znečišťování či poškozování životního prostředí. Zahrnuje ochranu jednotlivých organismů a ekosystémů či jejich vzájemných vazeb.

3 Právní souvislosti

Všeobecné podmínky pro EVVO stanovuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 16:

„Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.“

Základním dokumentem je Státní program EVVO v České republice, který byl schválen usnesením vlády České republiky č. 1048 ze dne 23. 10. 2000 a další zákony: zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Jedním z hlavních právních podkladů pro tuto problematiku ve školství, respektive pro realizaci v konkrétní škole či školském zařízení je Metodický pokyn MŠMT k EVVO ve školách a školských zařízeních, č.j.: 32 338/2000-22 ze dne 14. 12. 2001, s účinností od 1. 1. 2002.

Existuje ještě mnoho dalších dokumentů týkajících se EVVO v rámci českých právních předpisů, ale také v rámci mezinárodních závazků České republiky a předpisů EU. Některé z nich jsou vyjmenovány s samostatné příloze č. 1.

4 Plánování EVVO

Dle výše jmenovaného Metodického pokynu je základním nástrojem EVVO plán EVVO, který by si měla vypracovat každá škola a školské zařízení.

A tak jako každé jiné plánování - tak i plánování EVVO by se mělo řídit jistými pravidly a dodržet metodiku pro zpracování plánu.

4.1 Druhy plánů EVVO

V první řadě je důležité sestavit **dlouhodobý plán EVVO**, jenž je součástí koncepčního záměru školy ve výchovně-vzdělávacím procesu. Tento plán by měl být sestaven s přihlédnutím na místní a regionální podmínky školy. Měl by být v souladu se současnými trendy a předpokládaným vývojem společnosti v této oblasti.

Sestavuje ho většinou ředitel školy, eventuelně ve spolupráci se členy vedení školy.

V návaznosti na tento dlouhodobý plán si škola sestavuje **střednědobý realizační plán EVVO na každý školní rok**. Východiskem pro sestavení ročního plánu je též analýza současného stavu – respektive výsledky hodnocení z předchozího období a podněty a návrhy z řad pedagogů, rodičů či nadřízených orgánů.

Roční plán naší školy obsahuje celoroční průběžné úkoly a dále je rozepsán na jednotlivé měsíce školního roku a je zde i uvedena jeho integrace do učiva jednotlivých předmětů a ročníků. S tímto plánem by měli být seznámeni všichni pracovníci školy nejlépe před zahájením nového školního roku.

Roční plán sestavuje koordinátor EVVO ve spolupráci s vedením školy. Koordinátora EVVO určí vedení školy z řad pedagogických pracovníků. Jeho úkoly jsou nastíněny ve výše jmenovaném Metodickém pokynu.

Krátkodobými plány v rámci EVVO rozumíme začlenění již konkrétních úkolů a aktivit do týdenních plánů činnosti. Zde jsou tyto úkoly a aktivity již detailněji pojmenované s uvedením termínu konání, odpovědného pracovníka atp. Sestavuje jej vedení školy ve spolupráci s koordinátorem EVVO.

4.2 Obsah plánů EVVO

Co se týče dlouhodobých a v určité míře i střednědobých plánů, měly by obsahovat několik kroků. Prvním z nich je určení – analýza současného stavu. K tomu může vhodně posloužit například SWOT analýza. Tato metoda nám může ukázat a zpřehlednit čtyři základní faktory: silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Dalším krokem by mělo být určení cíle, k jaké úrovni v rámci EVVO bychom chtěli dojít. To by mělo vycházet z dlouhodobých záměrů nadřízených orgánů a z vlastní koncepce školy.

Dále bychom si mohli určit a popsat metody a formy práce, které budeme při realizaci EVVO na škole využívat. Tedy určíme si prostředky, kterými lze těchto cílů dosáhnout.

Jednotlivé konkrétní kroky pro uskutečnění vytyčených si cílů nám pak slouží krátkodobé plány.

4.3 Realizace a vyhodnocení plnění plánu EVVO

Realizace EVVO probíhá tedy na základě ročního plánu EVVO, jenž je konkretizován v rámci krátkodobých operačních plánů. Tyto plány by však neměly být striktním dogmatem. Realizace tedy může být naplňována i nenaplánovanými akcemi, jenž se naskytnou aktuálně v průběhu školního roku. Tím myslím možné využití aktuálních nabídek k účasti na akcích, které neprobíhají pravidelně každý rok či reakce na aktuální dění ve světě.

Jedním z doporučených úkolů v Metodickém pokynu k EVVO ale i logickou součástí správného plánování je i průběžné monitorování plnění plánu a vypracování vyhodnocení plnění plánu EVVO po ukončení každého období. A s přihlédnutím na výsledky tohoto vyhodnocení sestavit plán EVVO na příští období.

V Metodickém pokynu je i doporučeno přijetí a plnění tohoto plánu uvádět jako součást výroční zprávy školy.

5 Ukázka dlouhodobého plánu EVVO

5.1 SWOT analýza

- Silné stránky:
 - příjemná atmosféra školy,
 - pozitivní klima,
 - pěkné pracovní prostředí (osvětlení, větrání, nábytek),
 - spolupráce všech zaměstnanců školy,
 - zásoba materiálů a pomůcek (včetně výukových programů na PC).

- Slabé stránky:
 - nedostatečný časový prostor pro kontakt dětí s přírodou,
 - nedostatečná výměna zkušeností mezi školami,
 - nedostatek financí ve školním rozpočtu na EVVO.

- Příležitosti:
 - využití domu SEV Sluňákov – nyní ve výstavbě,
 - využití internetu k získávání informací,
 - uplatnění EVVO při pobytech v přírodě.

- Hrozby:
 - nedostatečná finanční podpora EVVO,
 - nedostatečné využití zdrojů, zejména fondů Evropské unie,
 - obtížná dostupnost a omezená kapacita SEV,

- nedostatek zájmu a podpory rodin žáků při aktivním zapojování se do ochrany životního prostředí.

5.2 Cíle plánu EVVO

- Poznávat přírodní, sociální a kulturní hodnoty životního prostředí ve svém okolí a chápat příčiny, následků a průjevů jejich poškozování.
- Utvářet kladný vztah dětí k přírodě a zdravému životnímu prostředí nejen ve svém okolí.
- Přijímat osobní odpovědnost za své chování a za stav životního prostředí a podpořit aktivní účast na ochraně životního prostředí.
- Uvědomit si postavení člověka v přírodě a jeho vliv na své okolí.
- Uvědomit si postavení člověka ve společnosti – uznávání a dodržování vyšších hodnot, důraz na nekonzumní a duchovní stránky života.
- Směřovat k zdravému životnímu stylu a získat správné stravovací návyky směrem ke zdravé výživě
- Seznámit se s globálními problémy a chápání souvislostí.
- Rozvoj a využití komunikačních dovedností při řešení environmentálních problémů.
- Naplňovat myšlenku trvale udržitelného rozvoje, uplatňovat úspory zdrojů energie a surovin v praxi.
- Zajistit dostupnost aktuálních a objektivních informací o životním prostředí a jeho ochraně pro žáky, učitele, rodiče i širší veřejnost.

5.3 Metody a formy práce EVVO

- Projektové vyučování – zařazování projektů s tematikou ekologie a životního prostředí do výuky.
- Spolupráce a účast na akcích a soutěžích pořádaných SEV, DDM, SmOl. apod., zapojení se do celostátních aktivit (M.R.K.E.V.) – viz příloha č. 2.
- Exkurze a vycházky do přírody a okolí školy.
- Pobyt v přírodě se zaměřením na EVVO.
- Využití času po vyučování v rámci ŠD k různým aktivitám v rámci EVVO.
- Simulační hry a dramatická výchova.
- Vytvářet databázi pomůcek a materiálů pro EVVO a jejich využívání ve výchovně vzdělávacím procesu.

- Získávání a využití poznatků z médií, internetu, literatury apod.
- Získávání a využití poznatků z programů DVPP zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, metodických materiálů atd.

6 Ukázka ročního plánu EVVO

6.1 Všeobecné úkoly

- Konceptně a systematicky uplatňovat Metodický pokyn k EVVO MŠMT.
- Naplňovat dlouhodobý plán EVVO pro naši školu.
- Spolupráce vedení školy s koordinátorem EVVO na škole, umožnit mu DVPP v této oblasti.
- Umožnění všem učitelům účast na akcích DVPP v oblasti EVVO.
- Doplnovat učitelskou knihovnu publikacemi s ekologickou tematikou, využívat a pořizovat školní pomůcky pro EVVO.
- Zveřejňovat informace o činnostech a nabídkách všech institucí zabývajících se EVVO.
- Zařazovat EVVO do všech oblastí výchovně vzdělávacího procesu včetně zařazování projektového vyučování.
- Spolupráce se SEV a ostatními institucemi, které se EVVO zabývají.
- Podporovat účast žáků na soutěžích, exkurzích.
- Vést žáky ke kladnému vztahu k zdravému životnímu stylu a životnímu prostředí.
- Vést žáky k aktivnímu se zapojení do aktivit vedoucích k ochraně životního prostředí.
- Naplňovat myšlenku trvale udržitelného rozvoje v praxi chodu školy uplatňovat úspory zdrojů energie a surovin (předcházení odpadům, třídění odpadu, šetření vodou a elektrickou energií, při nákupu kancelářských a provozních prostředků pro zajištění chodu školy vybírat výrobky šetrné vůči životnímu prostředí...).

6.2 Časový rozvrh pro školní rok

Celoročně - září až červen:

- Sběr papíru a pomerančové kůry – sběrová místnost.
- Třídění odpadu:
 - v každé třídě je umístěna krabice na odpadový papír,
 - tetrapakové obaly dotovaného mléka – odnos těchto obalů do kontejneru (červená popelnice) umístěného před školou.

- Využití výukových programů SEV Sluňákov – každá třída alespoň 1x za pololetí.
- Využití výukového programu DDM Olomouc – každá třída alespoň 1x za rok.
- Vycházka do přírody či okolí školy, pozorování – každá třída alespoň 2x za pololetí.
- Průběžně aktualizovat nástěnku s informacemi o akcích.
- Využití aktuálních nabídek soutěží – výtvarné, fotografické...
- Zajištění pitného režimu – distribuce a prodej mléka a dalších mléčných výrobků (program Školní mléko), umožnění ve vyučování, zajištění v ŠD.

Září

Zahradní slavnost – zábavné odpoledne pro žáky, jejich sourozence a rodiče - rozloučení s létem a prázdninami.
 Hry zaměřené na poznávání přírody a s prvky EVVO.
 Účast na akci organizace Skaut.
 Zahájení sběru papíru.
 Sběr kaštanů.

Říjen

20. 10. Den stromů – zapojení do výtvarné soutěže.
 Drakiáda – v rámci ŠD.

Listopad

18. 11. Mezinárodní nekuřácký den – beseda se žáky na toto téma.

Prosinec

3. 12. Světový den zdravotně postižených - návštěva Tyfloservisu.

Leden

28. 1. Mezinárodní den mobilizace proti jaderné válce – nebezpečí jaderné války a její následky – beseda s žáky 4., 5. tříd.

Únor

Dětský karneval

Březen

22. 3. Světový den vody – projektové vyučování

Duben

22. 4. Den Země: - účast na akci DDM (mladší žáci),
- hry a soutěže v terénu se zaměřením na EVVO.
Převzetí patronátu nad dvěma zvířaty v ZOO Svatý Kopeček
(ve spolupráci se SRPŠ).

Květen

EDO

31. 5. Světový den bez tabáku

Červen

1. 6. Den dětí – výlet do přírody

5. 6. Světový den životního prostředí

Týdenní pobyt v přírodě – terénní forma výuky zejména se zaměřením na EVVO, ekologii, přírodovědu, vlastivědu (CHKO, naučné stezky, přírodovědné soutěže, soutěže s ekologickým zaměřením, využití přírodních materiálů ve výuce VV, PČ...).

6.3 Integrace EVVO do výuky a učiva jednotlivých předmětů

Projektové vyučování:

- prolínání jednoho tématu do všech předmětů,
- časově: jednodenní, vícedenní, týdenní...

Český jazyk:

- vyjmenovaná slova - léčivé byliny, býložravci, hygiena,
- slova nadřazená, podřazená a souřadná - rozmanitost druhů rostlin a živočichů,
- řazení slov podle abecedy – rozmanitost druhů,
- mluvní cvičení, vypravování - zážitky z pobytu v přírodě, soužití se zvířaty, třídění odpadu...,
- charakteristika a popis těl živočichů a rostlin, ročních období,
- význam přísloví,
- čtení a poezie – využití vhodných textů o přírodě či její ochraně, o zdravém životním stylu, o správném postojům k životu...

Matematika:

- slovní úlohy zaměřené na řešení úloh ze života s tematikou ekologie,
- počítání a převody jednotek – např. téma voda a její úspora.

Prvouka a přírodověda:

- poznávání a pozorování přírody a její rozmanitosti,
- okolí našeho domova a školy, život ve škole (důležitost pěkného kulturního prostředí, péče o zeleň...),
- ochrana ŽP v Olomouci a okolí,
- živá a neživá příroda (souvislosti, ekosystémy, vliv člověka a jeho zásahy do přírody),
- suroviny a výrobky, získávání surovin (alternativní zdroje energie, udržitelný rozvoj, recyklace, obnovitelné a neobnovitelné zdroje ...),
- naše domácnost (třídění odpadů, šetření energií a vodou, zbytečnost některých obalů, plýtvání, biopotraviny, recyklace...),
- podmínky pro život na Zemi (nutnost ochrany všech částí živé i neživé přírody),
- pozorování přírody,
- výlety do okolí školy a do přírody,
- práce na PC – využívání výukových programů a vyhledávání informací na internetu,
- člověk – jeho postavení v přírodě a ve společnosti.

Vlastivěda:

- ochrana ŽP na Olomoucku.

Výtvarná výchova a pracovní činnosti:

- šetření s materiálem (papír, voda, přírodní materiály),
- recyklace – využití starého papíru a i jiných materiálů a vhodných odpadů,
- práce s přírodními materiály,
- zvyky, tradice, řemesla,
- ekologie v zemědělství.

Tělesná výchova:

- zdravý životní styl, význam pohybu pro život,
- pohybové činnosti,
- aktivní odpočinek (turistika),
- péče o zdraví, prevence nemocí a úrazů,
- hygienické návyky.

6.4 Integrace EVVO do jednotlivých ročníků

1. ročník:

- Rok a roční období – změny v přírodě, počasí.
- Živočichové a rostliny - v jednotlivých ročních obdobích,
 - pozorování přírody,
 - poznávání rozmanitosti druhů.

2. ročník:

- Příroda kolem nás - v jednotlivých ročních obdobích,
 - pozorování přírody, změny v přírodě, počasí.
- Živočichové ve volné přírodě - správné chování k těmto živočichům,
 - pomoc v nepříznivých situacích.
- Živočichové a rostliny u nás doma – pěkné prostředí domova,
 - péče o pokojové rostliny,
 - péče o domácí zvířata.
- Člověk a jeho smysly - naše tělo,
 - péče o sluch a zrak,
 - prevence nemocí a úrazů,
 - péče o zdraví – hygiena, režim dne, odpočinek,
 - zdravý životní styl, vliv pohybu na zdraví,
 - správné stravovací návyky, zdravá výživa.

3. ročník:

- Místo, kde žiji - okolí školy a domova,
 - péče o prostředí ve městě.
- Neživá příroda - nutnost ochrany vody, půdy, ovzduší,
 - základní vlastnosti látek, změny látek,
 - koloběh vody v přírodě.
- Živočichové a rostliny - rozmanitost druhů, stavba těl, poznávání,
 - nutnost ochrany,
 - živočichové a rostliny v našem regionu.
- Člověk - správné držení těla, vhodné obutí a oblékání,
 - péče o zdraví, otužování...
- Ochrana přírody a životního prostředí

4. ročník:

- Země a vesmír - podmínky života na Zemi.
- Živá příroda - rozmanitost rostlinných i živočišných druhů,
 - význam rostlin a živočichů pro člověka,

- Člověk
 - bližší poznávání některých druhů, stavba těl...
 - poznání lidského těla,
 - péče o zdraví, první pomoc,
 - zdravý způsob života.
- Ekologie
 - ekosystémy, potravní řetězce,
 - chráněná území, zásady ochrany přírody životního prostředí člověka.

5. ročník:

- Země a vesmír
 - podmínky života na Zemi.
- Neživá příroda
 - nerosty a horniny, půda,
 - energetické suroviny, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- Živá příroda
 - rozmanitost života na Zemi,
 - život v různých podnebných pásích,
 - třídění živých organismů.
- Člověk
 - poznávání lidského těla,
 - člověk a lidské výtvořy – zdroje, suroviny,
 - člověk a informace,
 - jednoduché stroje a zařízení.
- Ochrana přírody a životního prostředí.

6.5 Výchova ke zdraví

Jelikož naše škola vyučuje dle vzdělávacího programu Základní škola je zařazováno do výuky čtvrtého a pátého ročníku v rámci předmětů přírodověda a vlastivěda i téma „Výchova ke zdraví“ s časovou dotací dvou hodin měsíčně.

Září

1. Osobní bezpečí

- Ochrana dítěte a jeho bezpečné způsoby chování v různých prostředích (výťah, schodiště, sklep, veřejné toalety, dopravní prostředky):
 - upevňování bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky – při hrách,
 - uplatňování odpovědného chování žáků mimo budovu školy.
- Krizové situace:
 - šikana, kontakt s deviantní osobou, dealerem,
 - vytipování důvěryhodných osob (doma, ve škole, v nejbližším okolí).

- Přivolání pomoci v situacích ohrožení osobního bezpečí (dětská krizová centra, linka důvěry).
- Stimulační hry typu „Co kdyby?...“ za účelem zvládnutí různě nebezpečných situací, procvičování způsobů tísňového volání.

Říjen

2. Výživa a zdraví

- Základní živiny a jejich význam v organismu:
 - bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamíny, nerostné látky,
 - sestavování přehledů nejdůležitějších zdrojů bílkovin, sacharidů, tuků...
- Zásady zdravé výživy, vliv stravování na zdraví člověka, současné směry ve výživě.
- Denní množství potravin a tekutin – vhodný pitný režim:
 - sestavování seznamu požívatin s negativním vlivem na zdraví (vysoký obsah tuku, soli, cukru) s ohledem na odstraňování vlastních chyb ve stravovacích návycích,
 - sestavení jednoduchého jídelníčku a seznamu nápojů podle zásad zdravé výživy.

Listopad

- Nákup potravin (výběr x reklama, jakost, datum spotřeby, stav obalů...):
 - praktické posuzování informací na potravinářských výrobcích (posuzování jakosti...).
- Rodinný stůl, způsob podávání stravy, kultura stolování:
 - osvojování společenského chování u stolu.

Prosinec

3. Prevence zneužívání návykových látek

- Legální a nelegální návykové látky a rizika jejich zneužívání.
- Ochrana dítěte před návykovými látkami (centra odborné pomoci – linky důvěry, PPP):
 - poukázat, jak je zdraví prospěšné naplňovat volný čas pozitivními aktivitami,
 - modelové situace – nácvik dovedností, jak odmítnout alkohol, cigarety i jiné návykové látky,
 - nácvik komunikace na lince důvěry,
 - vytváření vlastních návrhů reklamy propagující zdravý způsob života a odmítající návykové látky.

Upozornění na nebezpečí zábavní pyrotechniky

Leden

4. Zdraví, režim dne

- Pracovní den žáka a členů rodiny (střídání práce, zátěže a odpočinku), duševní hygiena, pohybový režim žáka:
 - sestavování návrhu denního režimu žáka,
 - nácvik některých regeneračních a relaxačních postupů,
 - vytváření samostatných návrhů propagujících zdravý životní styl.
- Masmédia, videotechnika a PC.

Únor

5. Zdraví a jeho ochrana

- Vlastní péče o zdraví, lékařská péče (preventivní, léčebná).
- Nemoci, jejich příznaky, cesty přenosu, imunitní systém, čím se tělo brání proti nemocem (očkování, karanténa, izolace).
- Měření teploty, příprava bylinného čaje, přikládání obkladu.

Březen

- Úrazy dětí, zásady při poskytování první pomoci, základy obvazové techniky:
 - nácvik ošetřování běžných poranění,
 - nácvik přivolání lékařské pomoci,
 - tělesně a smyslově postižení jedinci ve společnosti.

Duben

- Osobní intimní hygiena dívek a chlapců v období dospívání, prostředky osobní hygieny, hygiena odívání:
 - praktická cvičení zaměřená na ošetření pleti, vlasů,
 - hodnocení reklamy na prostředky osobní hygieny.

Květen

6. Základy rodinné a sexuální výchovy

- Rodina – funkce, výchovné vlivy, rodinné role, náhradní rodinná péče.
- Vztahy mezi lidmi, řešení konfliktů:
 - diskuse o příkladech dobrých vztahů mezi dětmi a dospělými.
- Etika dospívání – anatomické-fyziologické a psychosociální změny v pubertě, tělesný vzhled, menstruace:

- modelové situace rozvíjející dovednosti otevřeně hovořit o intimních záležitostech s rodiči, učiteli a vrstevníky.
- Vznik života a narození dítěte, péče o dítě v rodině:
 - modelové situace zaměřené na nácvik dovedností kultivované komunikace v sexuálních vztazích chlapců a dívek.
- Pohlavně přenosné choroby – HIV(AIDS), původce nákazy, cesty přenosu, ochrana .
- Sexuální zneužívání – ochrana před zneužíváním, linky důvěry, krizová centra:
 - modelové situace zaměřené na nácvik dovedností odbýt rázně cizího člověka v souvislosti s ochranou vlastní osoby.

Červen

Souhrnné opakování, upozornění na nebezpečí všeho druhu, s kterými se děti mohou v době prázdnin setkat.

Seznam použité literatury

MŠMT ČR Vzdělávací program Základní škola. Fortuna 2001.

MŠMT ČR Metodický pokyn e EVVO ve školách a školských zařízeních č.j. 32 338/2000-22. MŠMT 2001.

Olomoucký kraj Koncepce EVVO Olomouckého kraje Ol. Kraj 2004

Časopis pro ekogramotnost Bedrník.

Časopis Učitelské noviny.

Materiály středisek ekologické výchovy Sluňákov, Sever, Pavučina, Chaloupky.

Plány EVVO základních škol – internet.

Sborník přednášek z kursu Mladý environmentalista – internet.

Přílohy

Příloha č. 1

Další právní předpisy a dokumenty vztahující se ke koncepci EVVO

- 1) Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- 2) Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- 3) Směrnice EU č. 90/313/EHS, o volném přístupu k informacím o životním prostředí
- 4) Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů
- 5) Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství
- 6) dokument Státní politika životního prostředí České republiky (2001), zejména kapitola VII.5. – Vzdělávání, výchovné a osvětové nástroje a kapitola VI.11. – Vzdělávací systém
- 7) Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílá kniha), přijato usnesením vlády ČR č. 11 3/200 ze dne 7. února 2001
- 8) Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR, schválen usnesením vlády ČR 393/2002 dne 17. dubna 2002
- 9) Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy Olomouckého kraje, březen 2003, kapitola Oblast EVVO
- 10) Mezinárodní dohoda o spolupráci v oblasti EVVO mezi MŽP a MŠMT

.....a mnohé další dokumenty, týkající se oblasti zdravotnictví, energetiky, technických norem, environmentálního managementu, ochrany přírody, lesnictví atd.

Příloha č. 2

Seznam organizací zabývajících se EVVO, s kterými spolupracuje naše ZŠ

- 1) Krajský úřad Olomouckého kraje
 - 2) Statutární město Olomouc
 - 3) Magistrát města Olomouce, odbor životního prostředí
 - 4) Středisko ekologické výchovy Sluňákov
 - 5) DDM Olomouc – SEV, oddělení přírodních věd
 - 6) organizace Skaut
 - 7) organizace Pionýr – turistický oddíl
 - 8) ZOO Svatý Kopeček u Olomouce
 - 9) Liga na ochranu zvířat
 - 10) Vlastivědné muzeum v Olomouci
 - 11) CHKO Litovelské Pomoraví
 - 12) Flora Olomouc
 - 13) Severomoravská vodárenská společnost Veolia
 - 14) Severomoravské energetické závody Ostrava
 - 15) Transgas Ostrava
 - 16) Okresní knihovna – pobočka Antonína Šprince
 - 17) společnost Člověk v tísni
- atd...